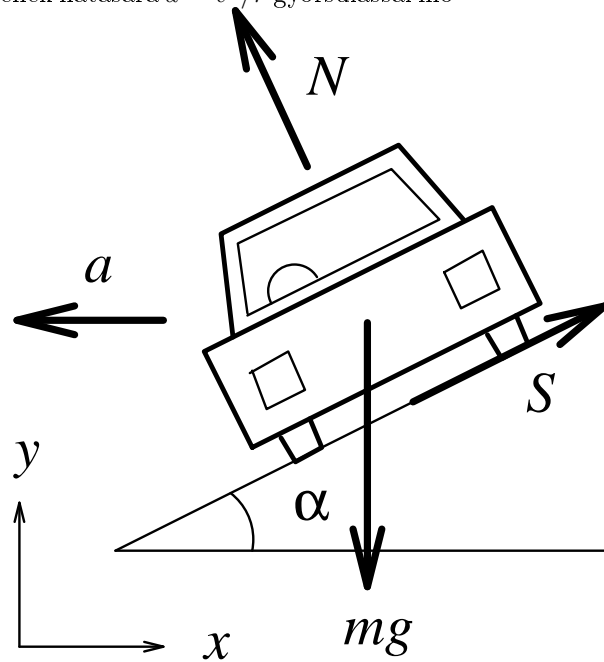

Az autó az ábrán látható mg súlyerő, N nyomóerő és S súrlódási erő eredőjének hatására $a = v^2/r$ gyorsulással mo-

zog (v a sebessége, r pedig a pálya görbületi sugara).

A mozgásegyenletek x (vízszintes), illetve y (függőleges) irányban:

$$mg - N \cos \alpha - S \sin \alpha = 0, N \sin \alpha - S \cos \alpha = m \frac{v^2}{r}.$$

Az ábrán az S erőt az úttest emelkedésének irányában vettük fel. Ténylegesen | a gépkocsi sebességétől függően | S mutathat lefelé is. A fenti egyenletek ekkor is érvényesek, ilyenkor $S < 0$. A csúszásmentes haladás feltétele (amennyiben a vezető se nem fékez, se nem gyorsít a kanyarban): $|S| \leq \mu N$.

Az egyenletrendszerből N -t és S -t kiszámítva és az egyenlőtlenségbe helyettesítve a sebességre két korlátot kapunk:

$$v < v_1 = \sqrt{rg \frac{\sin \alpha + \mu \cos \alpha}{\cos \alpha - \mu \sin \alpha}} = 25 \frac{\text{m}}{\text{s}},$$

illetve

$$v > v_2 = \sqrt{rg \frac{\sin \alpha - \mu \cos \alpha}{\cos \alpha + \mu \sin \alpha}} = 8,4 \frac{\text{m}}{\text{s}}.$$

Több megoldás alapján

Megjegyzések. 1. A feladat megoldható az autóhoz rögzített (gyorsuló) koordináta-rendszerben is. Ekkor a testre ható erők: N , S , mg és a vízszintesen kifelé mutató $F = mv^2/r$ „centrifugális erő”; ezek egyensúlyi feltétele adja a megoldást.

2. Egyszerűbbé válnak a képletek, ha bevezetjük a súrlódási határszög fogalmát $\mu = \text{tg} \varepsilon$ definícióval. (ε a legmeredekebb lejtő dőlésszöge, amelyről egy test μ súrlódási együttható esetén még éppen nem csúszik le.) Az autó sebességének korlátai a következők: $\text{tg}(\alpha - \varepsilon) \leq v^2/(rg) \leq \text{tg}(\alpha + \varepsilon)$.

3. Sokan a centripetális erőt (illetve a forgó koordináta-rendszer alkalmazása esetén a centrifugális erőt) a lejtő síkjában ható erőnek vélték. Ez azonban hibás, az autó körpályájának középpontja nincs rajta a lejtőn.